

Tillaga til þingsályktunar

um staðfestingu ákvörðunar sameiginlegu EES-nefndarinnar nr. 72/2019
um breytingu á II. viðauka (Tæknilegar reglugerðir, staðlar, prófanir og vottun)
og IV. viðauka (Orka) við EES-samninginn.

Frá utanríkisráðherra.

Alþingi ályktar að heimila ríkisstjórninni að staðfesta fyrir Íslands hönd ákvörðun sameiginlegu EES-nefndarinnar nr. 72/2019 um breytingu á II. viðauka (Tæknilegar reglugerðir, staðlar, prófanir og vottun) og IV. viðauka (Orka) við EES-samninginn frá 2. maí 1992, og fella inn í samninginn reglugerð Evrópuþingsins og ráðsins (ESB) 2017/1369 frá 4. júlí 2017 um setningu ramma fyrir orkumerkingar og um niðurfellingu tilskipunar 2010/30/ESB.

Greinargerð.

1. Inngangur.

Með þingsályktunartillögu þessari er leitað heimildar Alþingis til staðfestingar á ákvörðun sameiginlegu EES-nefndarinnar nr. 72/2019 frá 29. mars 2019 um breytingu á II. viðauka (Tæknilegar reglugerðir, staðlar, prófanir og vottun) og IV. viðauka (Orka) við EES-samninginn frá 2. maí 1992 (sbr. fskj. I), og fella inn í samninginn reglugerð Evrópuþingsins og ráðsins (ESB) 2017/1369 frá 4. júlí 2017 um setningu ramma fyrir orkumerkingar og um niðurfellingu tilskipunar 2010/30/ESB (sbr. fskj. II).

Þar sem lagastoð var ekki fyrir hendi til innleiðingar á umræddri reglugerð var ákvörðun nr. 72/2019 tekin af sameiginlegu EES-nefndinni með stjórnskipulegum fyrirvara af Íslands hálfu. Í tillögu þessari er gerð nánari grein fyrir því hvað felst í slíkum fyrirvara, sbr. 103. gr. EES-samningsins. Jafnframt er gerð grein fyrir efni gerðarinnar sem hér um ræðir. Hún felur ekki í sér breytingar á þeim meginreglum sem í EES-samningnum felast.

2. Um upptöku ESB-gerða í EES-samninginn og um stjórnskipulegan fyrirvara.

Á hverju ári er nokkur fjöldi ESB-gerða tekinn upp í EES-samninginn með ákvörðunum sameiginlegu EES-nefndarinnar. Þó er um að ræða tiltölulega lágt hlutfall af heildarfjölda þeirra gerða sem ESB samþykkir. Í skýrslu utanríkisráðuneytisins, *Gengið til góðs – skref í átt að bættri framkvæmd EES-samningsins*, kemur fram að á tímabilinu frá árinu 1994 til ársloka 2016 tók Ísland upp 13,4% þeirra gerða sem ESB samþykkti á sama tímabili.

Samkvæmt EES-samningnum skuldbinda ákvarðanir sameiginlegu EES-nefndarinnar aðildarríkin að þjóðarétti um leið og þær hafa verið teknar, nema eitthvert þeirra beiti heimild skv. 103. gr. EES-samningsins til að setja fyrirvara um að ákvörðun geti ekki orðið bindandi strax vegna stjórnskipulegra skilyrða heima fyrir. Viðkomandi aðildarríki hefur þá sex mánaða frest frá töku ákvörðunar í sameiginlegu nefndinni til að aflétta fyrirvaranum.

Almennt hafa íslensk stjórnvöld einungis gert stjórnskipulegan fyrirvara þegar innleiðing ákvörðunar kallar á lagabreytingar hér landi, en í því tilvik leiðir af 21. gr. stjórnarskrárinnar að afla þess samþykki Alþingis áður en ákvörðun er staðfest. Slíkt samþykki getur Alþingi alltaf veitt samhliða viðeigandi lagabreytingu, en einnig hefur tíðkast að heimila stjórnvöldum að skuldbinda sig að þjóðarétti með þingsályktun áður en landsréttinum er með lögum breytt til samræmis við viðkomandi ákvörðun.

Áðurnefnd 21. gr. stjórnarskrárinnar tekur til gerðar þjóðréttarsamninga en hún á augljóslega einnig við um þau tilvik þegar breytingar eru gerðar á slíkum samningum. Samkvæmt ákvæðinu er samþykki Alþingis áskilið ef samningur felur í sér afsal eða kvaðir á landi eða landhelgi eða ef hann horfir til breytinga á stjórnarhögum ríkisins. Síðarnefnda atriðið hefur verið túlkað svo að samþykki Alþingis sé áskilið ef gerð þjóðréttarsamnings kallar á lagabreytingar hér á landi.

Umrædd ákvörðun sameiginlegu EES-nefndarinnar felur í sér breytingu á EES-samningnum en þar sem hún kallar á lagabreytingar hér á landi var hún tekin með stjórnskipulegum fyrirvara. Í samræmi við það sem að framan segir er óskað eftir samþykki Alþingis fyrir þeirri breytingu á EES-samningnum sem í ákvörðuninni felst.

3. Reglugerð Evrópuþingsins og ráðsins (ESB) 2017/1369 frá 4. júlí 2017 um setningu ramma fyrir orkumerkingar.

Í reglugerð 2017/1369 er mælt fyrir um ramma sem gildir um orkutengdar vörur. Reglugerðin kveður á um merkingu þessara vara og veitingu staðlaðra vöruupplýsinga varðandi orkunýtni vara, notkun þeirra á orku og öðrum aðföngum þegar þær eru í notkun og viðbótarupplýsingar um vörur, og gerir þannig viðskiptavinum kleift að velja orkunýtnari vörur í því skyni að draga úr orkunotkun sinni.

Reglugerðin kemur í stað tilskipunar 2010/30/ESB um sama efni sem innleidd var með lögum nr. 7/2015, um breytingu á lögum um merkingar og upplýsingaskyldu varðandi orkunotkun heimilistækja o.fl., nr. 72/1994. Reglugerðin hefur í meginatriðum sama gildissvið og tilskipunin en með henni eru reglurnar uppfærðar og skýrðar með hliðsjón af tæknilegum framförum undanfarinna ára í orkunýtni vara.

Þá er gert skýrt að reglugerðin gildir um allar vörur sem eru boðnar fram á innri markaðinum í fyrsta sinn, að meðtöldum notuðum vörum sem eru innfluttar og boðnar fram á innri markaðinum í fyrsta sinn. Með reglugerðinni er skali orkumerkinga endurnýjaður þar sem nauðsynlegt er að gera ítarlegri greinarmun á vörum vegna tæknipróunar í orkunýtni vara og auka þannig skilvirkni orkumerkinga.

Samkvæmt reglugerðinni gilda núgildandi reglur áfram um tiltekna vörur, sem hafa verið innleiddar með framseldum gerðum á grundvelli tilskipunarinnar, þangað til þær verða felldar úr gildi með nýjum reglum á grundvelli reglugerðarinnar.

Samkvæmt reglugerðinni þurfa framleiðendur og innflytjendur vara inn á Evrópska efnahagssvæðið að skrá vörur sínar sem bera orkumerkingar í svokölluðum EPREL-gagnagrunn. Mannvirkjastofnun hefur látið útbúa leiðbeiningar og myndband á íslensku um gagnagrunninn og skráningu í hann. EPREL-gagnagrunnurinn verður opinn neytendum síðar á árinu og verður þeim gert kleift að leita að orkumerkingum í honum og vöruupplýsingum. Tillagan er ekki íþyngjandi fyrir meginþorra íslenskra innflytjenda þar sem þeir eru flestir dreifingaraðilar en flytja ekki vörur inn á EES-svæðið.

Samkvæmt ákvæðum tilskipunarinnar bar að innleiða hana í ríkjum ESB fyrir 1. ágúst 2017.

4. Lagabreytingar og hugsanleg áhrif hér á landi.

Innleiðing reglugerðar 2017/1369 hér á landi kallar á breytingar á lögum nr. 72/1994, um merkingar og upplýsingaskyldu varðandi vörur sem tengjast orkunotkun. Taka þarf upp reglugerðina þar sem hana þarf að innleiða í stað eldri tilskipunar nr. 2010/30/ESB. Einnig þarf lagastoð fyrir þær framseldu gerðir sem innleiddar voru á grundvelli tilskipunarinnar en þær munu halda gildi sínu þangað til þær verða felldar úr gildi með nýjum reglum á grundvelli reglugerðarinnar. Innleiðing reglugerðarinnar er í vinnslu. Frumvarpsdrög eru í smíðum hjá atvinnuvega- og nýsköpunarráðuneyti í samvinnu við Mannvirkjastofnun.

5. Samráð við Alþingi.

Í reglum Alþingis um þinglega meðferð EES-mála er kveðið á um að ESB-gerðir, sem fyrirhugað er að fella inn í EES-samninginn en munu ekki taka gildi á Íslandi nema að undan-gengnu samþykki Alþingis, skuli sendar utanríkismálanefnd til umfjöllunar. Reglugerð 2017/1369 var send utanríkismálanefnd til samræmis við framangreindar reglur. Í bréfi utan-ríkismálanefndar, dags. 19. desember 2018, kemur fram að nefndin hafi fjallað um gerðina og telji ekki þörf á frekari umfjöllun. Í bréfinu eru ekki gerðar athugasemdir við upptöku gerð-arinnar í EES-samninginn.

Fylgiskjal I.

Ákvörðun sameiginlegu EES-nefndarinnar nr. 72/2019 um breytingu á II. viðauka (Tæknilegar reglugerðir, staðlar, prófanir og vottun) og IV. viðauka (Orka) við EES-samninginn.

www.althingi.is/alttext/pdf/150/fylgiskjol/s0299-f_I.pdf

Fylgiskjal II.

Reglugerð Evrópuþingsins og ráðsins (ESB) 2017/1369 frá 4. júlí 2017 um setningu ramma fyrir orkumerkingar og um niðurfellingu tilskipunar 2010/30/ESB.

www.althingi.is/alttext/pdf/150/fylgiskjol/s0299-f_II.pdf